

CURIERUL JUDICIAR

DOCTRINA — JURISPRUDENȚA — LEGISLAȚIUNE — ECONOMIE POLITICA — FINANȚE

DIRECTOR: D. ALEXANDRESCO

PRIM-REDACTOR: I. N. CESĂRESCU

ABONAMENTUL

pe an 30 lei; 6 luni 16 lei; 3 luni 8 lei

Studentii plătesc pe jumătate

Strălnăitatea: 40 lei pe an, 20 pe 6 luni

A P A R E

de două ori pe săptămână sub redacțiunea unui comitet

Abonamentele se plătesc tot-d'a-una înainte

REDACȚIA ȘI ADMINISTRATIJA

BUCURESCI

6, Splaiul Brâncoveanu Voevod, 6

Vis-à-vis de Palatul Justiției

S U M A R :

Influența sa înriurirea, asupra penalului a lucrului judecat în civil.—Chestii prejudiciale (urmare) de d. D. Alexandresco.

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ:

Înalta Curte de casație și justiție, s. II: *Ad-ția financiară Buzău cu Neagu Mânzală și alții* (fiscal).

Tribunalul județului Botoșani: *Bogdan C. Goilav cu M. Abramovici* (jurământul more judaico), cu o Observație.

Tribunalul Ilfov, secția I: *Prefectura jud. Ilfov cu M. Carniol fiul*, cu o Adnotație de d-l Ion D. Filitti
Informații. — Bibliografii.

Influența sa înriurirea, asupra penalului, a lucrului judecat în civil.—Chestii prejudiciale.

(Urmare)

Am vădut⁽¹⁾ că lucrul judecat în civil nu are în principiu, nici o înriurire asupra hotărârii, care urmează a se da mai în urmă în penal. Acest principiu suferă două excepții, pe care avem să le examinăm în studiul de față:

1. Hotărârea, dată în civil, trebuie să fie respectată de judecătorii tribunalelor represive de câte-ori ea se invoacă ca constituind între părți un raport nou de drepturi.

Ast-fel, după ce hotărârea, dată pe cale civilă, a declarat că un individ este proprietarul unui lucru mișcător, acest individ va putea fi condamnat de judecătorii represivi pentru sustragerea acestui lucru, săvârșită înainte de pronunțarea hotărârii civile, fiind-că declarația judecătorului civil nu leagă pe acel penal. El nu va putea, însă, fi condamnat pentru sustragerea aceluiași lucru, săvârșit în urma pronunțării hotărârii civile, fiind-că această din urmă sentință îl declară proprietarul lucrului față de partea contra căreia hotărârea a fost dată⁽²⁾.

2. A doua excepție este relativă la chestiile așa duse prejudiciale⁽³⁾.

(¹) Vezi *Curierul Judiciar*, No. 77, din 21 Noembrie, a. c.

(²) Cpr. Griotet, *De l'autorité de la chose jugée* (1868), p. 327. Pand. fr., V^o *Chose jugée*, 1311 urm.

(³) Cpr. Cas. rom. Bulet. S-a II, 1877, consid. de la pagina 288.—Vezi asupra chestiilor prejudiciale, Hoffman, *Tr.*

Aceste chestiuni prejudecă, în adevăr, acțiunea publică în acest sens că judecătorii represivi, nu numai că nu au competența de a le examina, și trebuie să le trimeată la tribunalele civile, dar ei încă sunt legați prin hotărârea ce va da tribunalul competent; căci, dacă ei nu au competența de a judeca asemenea chestiuni, cum ar putea să aibă pe aceea de a reforma sentința emanată de la singurul judecător competent? Așa dar, chestiunile prejudiciale sunt acele chestiuni de drept civil, care se ivesc într-o judecată penală, a căror rezolvire înriurește această judecată și care, prin urmare, trebuiesc cercetate în mod prealabil de tribunalele civile. Causa penală se va pune în suspensie până la judecarea chestiunii prejudiciale pe cale civilă. Prin urmare, de astă dată, contrar regulei stabilite de art. 8 Pr. pen., civilul ține penalul *in statu quo*: *Le civil tient le criminel en état*.

Acestea o-dată expuse, să vedem care sunt chestiunile prejudiciale în legea noastră. Nu avem în această privință de cât art. 299 și 300 din Codul civil. «Acțiunea criminală în contra unui delict, pentru suprimarea stărei civile, dăce acest din urmă text, nu va putea începe de cât după ce se va fi dat hotărârea definitivă asupra chestiunii stărei civile, conform art. precedent». Prin urmare, chestia de stat, în crima de desființarea stărei civile unui copil (art. 275 C. pen.), este o chestie prejudicială care suspendă nu numai judecata penală, dar chiar punerea în mișcare a acțiunii publice.

Sunt, însă, și alte materii în care părțile pot rădica chestii prejudiciale înaintea tribunalelor represive, de natură a prejudeca fondul afacerii.

Ast-fel, în delictul de adulter, se poate rădica chestia nulității căsătoriei; în delictul de bigamie (crimă altă dată), se poate rădica chestia nulității

th. et pratique des quest préjudicielles (3 vol., 1865-1870); Bertauld, *Questions et exceptions préjudicielles* (1 vol., 1856); Manzini, *Le questioni pregiudiziali* (1 vol., Firenze, 1899), etc.

teii primei căsătorii și chiar celei de a doua; în delictul de abuz de încredere, se poate rădica chestia existenței depositului, mandatului, etc.; în delictul de distrugere, sau în delicturile silvice, se poate rădica chestia proprietății, etc.

În toate aceste cazuri, și în altele de asemenea natură, dacă se va decide că nu există căsătorie, deposit, mandat, sau că acel care a distrus lucrul pretins al altuia era proprietarul lui, etc., nu va exista adulter, bigamie, abuz de încredere, distrugere, delict silvic, etc.

Sunt oare aceste chestiuni adevărate chestiuni prejudiciale, pe care tribunalele represive trebuie să le trimeată în judecata tribunalelor civile; sau aceste tribunale sunt ele competente de a judeca toate chestiile incidentale legate de fond, de și ele n'ar fi avut competența să le judece în principal? Curtea din Iași și cea din București au decis că, în toate aceste cazuri, este vorba de o adevărată chestie prejudicială, de competența tribunalelor civile⁽⁴⁾. Mai târziu însă, Curtea din Iași a revenit asupra primei sale jurisprudențe, punând de astă dată în principiu, că, în legislația noastră, cu deosebire de ceea ce se întâmplă în Franța, și afară de cazul excepțional prevăzut de art. 300 C. civ., judecătorii represivi, chemați a judeca un delict, sunt competenți a judeca și excepțiunile cu caracter civil ce se ivesc în judecarea acestor delicturi, precum este, de exemplu: existența dreptului de proprietate pe capul delicventului, fără a mai suspenda judecata și fără a mai trimite aceste incidente la tribunalele civile⁽⁵⁾.

De și, altă dată, am combătut această teorie, adoptând părerea admisă de minoritatea Curții⁽⁶⁾, totuși, astăzi, după o matură reflexie, credem că această din urmă soluție este cea mai juridică în legislația noastră. În adevăr, art. 300 C. civ. nu este aplicarea unui principiu general, ci o derogare de la dreptul comun, după care judecătorul acțiunii este și judecătorul excepțiunii, principiu admis și în dreptul roman⁽⁷⁾.

Apoi, jurisprudența franceză se întemeiază, în privința proprietății imobiliare, pe care o declară exclusiv de competența tribunalelor civile, pe art. 182 din Codul forestier (silvic), care, la noi, lipsește. Neavând, deci, nici un text excepțional

în această privință, nu putem admite aceeași soluție.

În fine, chiar admițându-se, precum spune minoritatea Curții din Iași în considerentele ce am reprodus textual în t. V, p. 511, *ad notam*, că chestiunea proprietății imobiliare ar da adeseori loc la instrucțiuni lungi și laborioase, nu este adevărat că aceste instrucțiuni ar găsi o mai mare garanție în procedura urmată înaintea tribunalelor civile, pentru-că judecătorii represivi se vor conforma în totul regulilor edictate de dreptul civil. Acest principiu este cu atât mai admisibil la noi, cu cât, după organizarea noastră judecătorească, judecătorii represivi și civilii sunt aceeași, în cât am ajunge la acest rezultat cu totul străniu, ca judecătorii represivi să suspende cauza și s'o judece apoi tot ei, constituiți însă, de astă dată, în civil. Va să zică, totul s'ar reduce numai la o chestie de formă. La ce dar să mai admitem o străganire, care ar aduce nouă cheltueli și pierdere de timp, dacă ea nu ne conduce la nici un rezultat practic? Minoritatea Curții din Iași, a cărei părere o adoptasem, precum am spus, și noi altă dată, admite posibilitatea unei chestiuni prejudiciale, de câte-ori se contestă în mod serios proprietatea imobiliară, întemeindu-se pe împrejurarea că nici-o lege n'o proibă. Dar aceasta nu este de ajuns: pentru ca judecătorii represivi să se poată desesiza de incidentele rădicate cu ocazia unei afaceri, pe care ei sunt competenți a o judeca, ar trebui un text expres care să autorise asemenea măsură. Or, asemenea text nu există de cât în materie de chestii de stat (art. 299, 300 C. civ.); și încă și în asemenea caz, excepțiunea nu se justifică în de ajuns, ceea-ce a adus în mai multe legiuiri străine, de exemplu, în Codul italian, eliminarea acestor dispoziții excepționale.

Așa dar, în materie de chestii prejudiciale, principiul trebuie ast-fel formulat: Afară de excepțiunea statornicită prin art. 299 și 300 C. civ., tribunalele represive judecă toate chestiunile de drept civil rădicate înaintea lor în mod incidental, cu ocaziunea infracțiunilor ce ele sunt chemate a judeca. Ast-fel se exprimă art. 15 din legea belgiană de la 17 Aprilie 1878⁽⁸⁾.

(4) Cpr. Haus, *Dr. pén. belge*, II, 1193, text și n. 3. Veđi și M. Suđu, *Curierul Judiciar* din 1901, No. 45.—În baza acestor principii, se decide, în materie de bancrută, că constatarea încetării plăților, ca și calitatea de comerciant, nu constituie o chestie prejudicială, și prin urmare, tribunalul represiv, sesizat de judecarea delictului de bancrută, nu are nevoie de a suspenda cauza spre a se stabili de tribunalul comercial că bancrutarul este în încetare de plăți. Trib. Ilfov, *Dreptul* din 1899, No. 81. Pand. fr., *Action publique*, 559 urm. Cas. fr. Sirey, 79, 1. 481. Cpr. Gesărescu și Dan, *op. cit.*, pag. 39.

(4) Veđi *Dreptul* din 1891, No. 14, și din 1892, No. 64. Ambele decizii sunt date în materie de delicturi silvice.

(5) *Dreptul* din 1896, No. 2 (decizie pronunțată numai în majoritate, doi judecători fiind de părere contrară).

(6) Veđi t. V a Comentariilor noastre, pag. 509 urm., nota 2.

(7) «*Pertinet enim ad officium judicis, qui de hereditate cognoscit universam incidentem questionem, quæ in iudicio devocatur, examinare*». L. 1, in fine, Cod., *De ordine iudiciorum*, 3, 8.

Acestea ni se par, după o mai adâncă cuge-tare, adevăratele principii, și trebuie să mărturi-sim că ne am cam grăbit când am admis solu-ția consacrată de Curtea din București și de minoritatea Curții din Iași, prin decizia de la 1896. Iată ce însemnează știința noastră: după ce am susținut o părere, sunt nevoit s'o lepăd; după ce am scris, sunt nevoit să șterg. Și apoi, ne mai mirăm de variațiunile jurisprudenței. Avea dreptate vechiul juriconsult și magistrat francez din secolul al XIII-lea, Pierre des Fon-taines, când, în sfaturile ce dădea unui prier-ten⁽⁹⁾, dicea: «Nule chose n'est plus plaine d'es-tuide que de droit fère».

(Va urma).

D. Alexandresco

JURISPRUDENȚA ROMÂNĂ

INALTA CURTE DE CASAȚIE ȘI JUSTIȚIE, Secția II

Audiența de la 1 Martie 1902

Președinția D-lui N. MANDREA, Președinte

Ad-ția financiară Buzău cu Neagu Mânzală și alții (fiscal)

Contribuții directe. — Patentă. — Drept fix anual. — Casuri de modificare — Incetare vremelnicească d'a se exercita profesiunea — Cazane de fabricat țuică. — Lipsă de recoltă de prune. — (Art. 51 din legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe; art. 2 și 15 din legea patentelor).

Contribuțiunea patentelor este un drept fix anual, hotărît a se plăti pentru un an întreg de către toate persoanele ce exercită o profesiune supusă la o ase-menea taxă, și o dată ce o persoană a fost înscrisă la o asemenea dare, numai poate cere modificarea impunerii de cât în cazul art. 51 din legea de constatare și percepere a contribuțiilor directe, nu însă și când în mod vremelnic încetează d'a exercita profes-iunea, sau când fiind impusă la patentă pentru cazan de fabricația țuiceii, cazanul nu este între-buinaț din cauza lipsei de recoltă de prune.

Decisiunea 112/902. — Casată decisiunea comi-siunei de apel din jud. Buzău No. 34/902, în urma recursului făcut de Ad-ția financiară Buzău, în-proces cu Neagu Mânzală și alții.

Curtea,

Ascultând pe d-l Grecescu, din partea fiscoiului, în des-voltarea motivelor de recurs, în lipsa intimațiilor;

Deliberând,

Asupa mijlocului de casare:

«Că comisia de apel a scutit pe locuitorii de la pa-tenta de cazane, sub motiv că nu ar fi fabricând rachiu,

(9) În această carte, *Conseil que Pierre des Fontaines donna à son ami*, tipărită pentru prima oară la 1368, «l'au-teur trace, dice Laferrière, les règles à suivre dans les rela-tions civiles et s'efforce d'adoucir la rude empreinte de la féo-dalité par la sagesse des lois romaines». V. P. Larousse, *Gr. Dictionn. du XIX-e siècle*, v° Fontaines (Pierre des).

a violat art. 51 din legea de constatare, cum și priu-cipiul că cine face o cerere, trebuie să o dovedească»;

Considerând că după art. 2 combinat cu art. 15 din legea patentelor, contribuțiunea patentelor este un drept fix anual, hotărît a se plăti pentru un an întreg de către toate persoanele care exercită o profesiune supusă la asemenea taxă; că o dată ce o persoană a fost înscrisă la o asemenea dare, nu mai poate cere modificarea im-punerii de cât în cazul art. 51 din legea de constatare, nu însă și când în mod vremelnic încetează d'a exercita profesiunea, sau din cauză de lipsă de recoltă nu între-buinațază cazanul;

Considerând în specie că fiind constatat că toți locui-torii impuși de comisia comunală la patentă pentru cazane, posedă asemenea instalațiuni, comisia de apel nu putea să 'i scutească pe simplul motiv că au încet-at de a mai fabrica rachiu, întru cât o constatare nu e făcută că instalațiunile de cazane sunt desființate, și că locuitorii nu ar mai poseda cazane de fabricat ra-chiu;

Că din acest punct de vedere, decizia comisiei de apel fiind dată prin exces de putere și violarea art. 51 din legea de constatare, este casabilă;

Pentru aceste motive, Curtea, casează, etc.

TRIBUNALUL JUDEȚULUI BOTOȘANI

Audiența de la 1 Noembrie 1902

Președinția D-lui M. I. CIULEI, Președinte

Bogdan C. Goilav cu M. Abramovici

Jurnalul No. 6499

Jurământ more judaico.—Anaforaua Ministrului Drep-tăței din 1844.—Abrogare.—Certificat de la Rabin.

Art. 1912 C. civ. și art. 740 atât din vechiul, cât și din noul Cod de procedură civilă declarând abro-gate toate legile vechi, ordonanțele domnești și in-structiunile ministeriale anterioare legiurii actuale, afară de dispozițiile de procedură cuprinse în Codul comercial și legea jud. de pace, în baza aceluiași texte, anaforaua Ministrului Dreptăței din 1844 pri-vitoare la jurământul more judaico s'ar găsi de fapt desființată în caz când formula de jurământ prescrisă de ea ar contrazice cultul mosaic.

Fiind vorba de un necreștin, și potrivit art. 241 Pr. civ., jurământul urmând să se modifice potrivit religiei părții, dacă de Evreul chemat să jure se prelinde că formula jurământului more judaico, așa cum e indicată prin zisa anafora și așa cum e practi-cată înaintea instanțelor judecătorești, ar fi contrară cultului mosaic, e admisibilă cererea sa de a face dovada modului prestării jurământului printr'un cer-tificat de la rabinii însărcinați cu privigherea reli-giunii mosaice, de oare-ce fiind vorba de o cestiune referitoare la cult, partea care profesază o religiune sau Ministrii cultului său pot și mai bine ca ori-cine dacă formula jurământului e în concordanță sau nu cu dogmele religiei sale.

Tribunalul, în majoritate,

Asupra obiecțiunii ridicată de părătul Moritz Abra-movici, că formula jurământului more judaico, așa cum este indicată în anaforaua logofetei dreptății No. 4013 din 13 Iunie 1844, și așa cum este practică înaintea instanțelor judecătorești, ar fi contrară cultului mosaic, și prin urmare, să i se permită a dovedi acest lucru pentru a presta jurământul înaintea tribunalului, po-trivit dispozițiilor Codului de procedură în vigoare;

Considerând că mijlocul de dovadă propus de părăt este prezentarea unui certificat emanat de la rabinii însărcinați cu privigherea religiei mosaice;

Considerând că fiind vorba de o cestiune referitoare la cult, partea care profesează o religie saŭ Miniŝtrii cultului seŭ pot ŝti mai bine ca ori-cine, dacŭ o formulŭ cum e acea a jurŕmŕntului, adicŭ un act cu caracter cel puŝin semi-religios, e în concordanŭ saŭ nu cu dogmele religiunii sale;

Considerând cŕ usul jurŕmŕntului more judaico practicat pŕnŕ în prezent, nu e basat de cŕt pe tradiŝiunile trecutului ŝi dupŕ cum rezultŕ din raportul care însoŝte anaforaua din 1844 ŝi regulile indicate ca necesare de observat la prestarea unui jurŕmŕnt de cŕtre un evreu, formele severe ŝi toate garanŝiile cerute ar fi motivate de existenŭa unei morale judaice speciale. basatŭ pe rezerve mentale ŝi care ar legitima sperjurul evreilor faŭ de cei de altŕ religie; cea-ce se contestŕ de pŕrŕtul Abramoviciŭ;

Considerând cŕ aceste forme excepŝionale preŝinse, jurŕmŕntului more judaico în cele mai multe casuri nu sunt de naturŕ a garanta sinceritatea jurŕmŕntului; cŕci în societatea modernŕ, adevŕrata garanŝie în contra sperjurului constŕ în conŝtiinŭa individului, iar nu în solemnitateŝi accesorii ŝi în formele superŝtiŝioase cu care s'ar înconjura jurŕmŕntul ŝi la care cei mai mulŝi se supun fŕrŕ convingere ŝi numai pentru a se conforma cerinŝelor justiŝiei;

Considerând cŕ jurŕmŕntul more judaico, de ŝi practicat înaintea instanŝelor judecŕtoreŝti în mod destul de frequent, e totuŝi contestat în discuŝiunile cu caracter doctrinar ŝi neuniform chiar în practica judecŕtoreascŕ de toate zilele, unde se întrebunŝează cŕnd jurŕmŕntul la sinagogŕ, cu toate formalitateŝile prescise de anaforaua din 1844, cŕnd jurŕmŕntul la sinagogŕ dupŕ o formulŕ diferitŕ încheiatŕ de rabin (în acest sens încheerea Curŝii de apel Bucureŝti, s. II, No. 1247 din 20 Martie a. c. publicatŕ în *Dreptul*, No. 30 din 1902 cŕnd jurŕmŕntul dupŕ o formulŕ analogŕ cu acea prescisŕ de art. 240 Pr. civ., saŭ în fine jurŕmŕntul cu mâna pe biblie;

Considerând cŕ e cel puŝin nelogic ca, în materie de drept public, ŝi anume cŕnd e vorba de ascultarea martorilor, atŕt în civil cŕt în materie criminalŕ saŭ corecŝionalŕ, sŕ se întrebunŝeze forme de jurŕmŕnt ŝi condiŝiuni mai uŝoare de cŕt în cestiunile de ordine privatŕ adese ori de importanŭ minimŕ, care, în faŭa acelorŕŝi instanŝe judecŕtoreŝti, urmeazŕ a fi tranŝate pe calea jurŕmŕntului decisor saŭ supletor;

Considerând cŕ formula jurŕmŕntului more judaico, aŝa cum e practicatŕ la noi, a fost repudiatŕ în mai toate ŝŕrile civilizate, ca una ce consacrŕ un regretabil anachronism ŝi era contrarŕ spiritului modern ŝi demnitateŝi omenestŝi;

Considerând cŕ, pe de o parte, art. 11 C. civ. decreteazŕ pentru strŕinii aceleŝi drepturi civile ca ŝi pentru Romŕni, afarŕ de excepŝiile consacrate, iar pe de altŕ parte, art. 5, 10, 11 ŝi 21 din Constituŝie vorbind de drepturile civile ale Romŕnilor, le recunoaŝte libertatea de conŝtiinŭŕ, egalitatea înaintea legilor, protecŝiunea în tot ce priveŝte persoana ŝi avutul ŝi garantarea tuturor culturilor, întru cŕt celebrarea lor nu atinge ordinea publicŕ ŝi bunele moravuri;

Considerând cŕ, dacŕ în adevŕr, formula jurŕmŕntului more judaico este contrarŕ cultului religiunii mosaice, obligativitatea ei pentru cei de aceastŕ religie constituie o flagrantŕ cŕlcare a tuturor principiilor fundamentale, constituŝionale, enunŕate mai sus;

Considerând cŕ art. 1912 C. civ. abroagŕ toate legiunile vechi, ordonanŝele domneŝti ŝi instrucŝiunile ministeriale anterioare în toate dispoziŝiunile ne conforme regulilor legiuireŝi actuale, iar art. 740, atŕt din vechiul Cod cŕt ŝi din noul Cod de pr. civ. declarŕ desfiinŝate toate legile, decretule, regulamentele, instrucŝiunile saŭ deslegŕrile ministeriale relative la procedurŕ, în afarŕ de aceleŝa cuprinse în Codul comercial ŝi legea judecŕtoriilor de pace;

Considerând, decŝi, cŕ anaforaua din 1844, pe basa

acestor texte, gŕsindu-se de fapt desfiinŝatŕ, în cas cŕnd formula jurŕmŕntului more judaico prescisŕ de ea contrazice cultul mosaic, iar în specie, fiind vorba de un necreŝtin, conform art. 241 Pr. civ. jurŕmŕntul urmeazŕ a fi modificat de judecatŕ potrivit religiei sale, ŝi întru cŕt tribunalul nu are suficiente elemente pentru a determina în ce mod trebuieŝte prestat jurŕmŕntul deferit ŝi acceptat de M. Abramoviciŭ, gŕseŝte necesarŕ dovada propusŕ de numitul.

Pentru aceste considerante, redactate de d-l supleant, în unire cu concluŝiunile d-lui procuror, permite lui M. Abramoviciŭ sŕ presinte tribunalului un certificat autentic, emanat de la un rabin, care sŕ determine forma în care urmeazŕ a se presta jurŕmŕntul more judaico.

(s) M. Ciuleŝi, V. Andriescu.

O s e b i t ŕ p ŕ r e r e

Avŕnd în vedere jurŕmŕntul more judaico deferit de reclamant pŕrŕtului, la prestarea cŕroia pŕrŕtul se opune pe consideraŝii *sociale, religioase ŝi juridice*;

Avŕnd în vedere, în cea-ce priveŝte primele consideraŝii, cŕ dacŕ starea legislaŝiunii ŝi moravurilor unor ŝŕri a permis acestora a reveni asupra jurŕmŕntului more judaico, nu-l motiv ca el sŕ fie desfiinŝat ŝi aiurea, unde nu stŕruesc aceleŝi cauze ŝi împrejurŕri. În Franŝa, de pildŕ, constatŕm cŕ, în afarŕ de consideraŝiuni de ordine economicŕ ŝi culturalŕ, revenirea asupra jurŕmŕntului more judaico ŝi adoptarea ŝi pentru evrei a jurŕmŕntului în audienŝŕ publicŕ, nu contrazice întru nimic dispoziŝiile legii franceze. În adevŕr, forma de jurŕmŕnt, consfiinŝitŕ în Franŝa printr'un uz strŕvechiŭ, constŕ în a rŕdica mâna dreaptŕ în sus ŝi a zice cuvŕntul «*Jur*». Ori, aceastŕ formŕ unicŕ de jurŕmŕnt, îmbrŕŝisatŕ de toiŝ aceia cari împreunŕ cu Dalloz cred cŕ caracterul moral al omului dŕ greutate jurŕmŕntului, ŝi nu jurŕmŕntul dŕ greutate cuvŕntului omului — presintŕ mai mult un caracter civil, fiind lipsit de elementul impreciaŝiunii, care ocupŕ un loc larg în formula de jurŕmŕnt prescisŕ de legiuirea romŕnŕ. Ea se adapteazŕ ori-cŕrei credinŝe religioase ŝi, decŝi, ŝi jurŕmŕntului ce urmeazŕ a se presta de israeliŝii.

Cu toate acestea, autoritateŝile judiciare franceze, nu s'au oprit de a nu impune lungŕ vreme Evreilor, cari urmeazŕ Talmudul, jurŕmŕntul more judaico în sinagogŕ ŝi înaintea Rabinului, cu un întreg ceremonial;

«Nu numai nimic nu împedecŕ ca tribunalul sŕ supunŕ pe Evrei a presta jurŕmŕntul dupŕ ritul particular religiunii sale, — se rosteste *Ministrul de justiŝie francez*, printr'o decisiune din 1806, — dar cred cŕ *trebuie* sŕ fie ast-fel: jurŕmŕntul e un act religios, care, prin urmare, trebuie prestat în forma prescisŕ de religiunea ce profeseazŕ acela cŕruia ŝi e deferit; acest principiu se acordŕ perfect cu starea actualŕ de lucruri ŝi e o consecinŝŕ a libertateŝi cultelor». (V. Dalloz. T. 40, pagina 11).

Avŕnd în vedere cŕ, în desacord cu acest mod de a vedea, pŕrŕtul se opune la prestarea jurŕmŕntului more judaico, pe motivul cŕ prin formele sale exterioare se aduce o atingere *libertateŝi cultelor*, ŝi ast-fel se violeazŕ art. 21 din Constituŝie, care o garanteazŕ;

Avŕnd în vedere cŕ dacŕ — pentru examinarea cestiunii ŝi din acest punct — strŕbaterm în adŕncurile istoriei poporului evreu, ca ŝi a altor popoare vechi orientale, observŕm cŕ jurŕmŕntul, din secolele cele mai îndepŕtate, cuprindea impreciaŝiuni teribile. Ne referim la autoritatea aceluiaŝi Dalloz, care, în aceastŕ privinŝŕ, scrie: «Les initiés aux mystères de l'Égypte et de l'Inde se liaient entre eux par des serments terribles; dans les livres du peuple *hébreu*, comme dans les premières traditions de la Grèce et de Rome, on voit des exemples de cet engagement solennel» (V. Dalloz, op. cit. p. 1).

„Les juifs talmudistes, invaŝŕ Laurent, prŕtent serment dans la synagogue les mains sur les livres saints,

avec les imprécations les plus horribles contre les parjures. Voilà le serment par excellence tel que Pothier le définit : c'est le Dieu vengeur qui y préside », și mai departe : « *Un juif ne se croit point lié par un serment prêté simplement avec invocation de la Divinité; il manquera à sa parole sans scrupule de conscience.* » (V. Laurent. «Dr. civ.» t. 20 pag. 254. ed. din 1876. Vezi și D. Alexandresco, «Dreptul» No. 64/901).

Având în vedere că dacă examinăm *ritualul* care îmbracă jurământul more judaico și *textul* acestui jurământ, ast-fel cum sunt redade prin anaforaua din 1844, constatăm că nimic nu se impune evreului în afară de marginile credinței sale. Insuși jurământul nu-i de cât un fel de carte de blăsteme, cum se obișnuia în trecut și la Români, prin care se chema asupra aceluia ce jură strâmb toate urgiile scrise în biblia sfântă a evreilor și cele mai principale rele suferite de evrei;

Formula jurământului more judaico, departe dar de a fi o *născocire diabolică*, cu scop de a pricinui o violare a credinței israelitului chemat să jure, își pierde origina în noaptea întâilor timpuri de închegare a acestui popor atât de bigot și de superstițios. Cine și-ar permite să observe de aproape ceremoniile cu care evreii și astă-zî însoțesc mărturisirea credinței lor religioase, urmărindu-i cu atențiune în templele lor de rugăciune atât de numeroase în orașele și târgurile din Moldova, unde sunt în cea mai mare parte așezate, s'ar convinge ușor că dinșii și-au păstrat neatins vechile datini și superstiții religioase (vezi afuriseniile rabinilor) și că cultul lor e învăluit de aceleași forme frapante de manifestare pe care le găsim în trecut cel mai îndepărtat;

Se mai obiectează, cu toate acestea, că prin jurământul more judaico s'ar viola *egalitatea înaintea legii* și s'ar crea distincțiuni de clasă sau de sectă, acolo unde n'ar trebui să se vadă de cât cetățeni chemați la bucuria aceluiași drepturi și supuși acelorași îndatoriri (V. Dalloz, op. cit.).

Violarea egalității înaintea legii! Crearea distincțiunilor de clasă și sectă! E' clar, din contra, că pe când creștinului i se impune un jurământ religios-civil cu frase sacramentale și cu imprecățiuni, această egalitate nu ar mai fi asigurată când, într'o pricină dintre un evreu și un creștin, cel d'întâi ar presta jurământul înaintea tribunalului ținând pălăria în cap și cu ridicare a două degete de la mâna dreaptă în sus; pentru-că, în acest cas, cel din urmă ar fi lipsit de posibilitatea de a pătrunde în adâncul conștiinței evreului și de a-i deștepta și întreține sentimentul religios prin acele solemnități exterioare, care sunt, pentru judecător și în ochii legii, pururea chezașia unei drepte și sincere mărturisiri. Nu se crează nici-o distincție de clasă sau de sectă, ci tocmai se respectă felul de credință religioasă a fie-cărui; căci nu trebuie să confundăm cazul, când o persoană tăgăduște că e de cutare sau cutare rit și-i silit să jure contra credinții ce pretinde că are din stră-voși, cu cazul când, fiind stabilit ritual jurătorului, se ține ca jurământul să se depună potrivit rândueleur impuse de un asemenea rit. Nu înțelegem, prin urmare, cum din acest punct de vedere s'ar putea atinge libertatea religioasă a jurătorului.

Având în vedere că jurământul more judaico, în țara noastră, și față cu *actuala* stare de lucruri, pe care nu-i aici locul ca s'o examinăm, pe lângă că nu atinge spiritul religiunii mosaice, el nu contrazice *nici* spiritul *legislației noastre în vigoare*, care, în privința formulei jurământului, complectându-i termenii, a înțeles a-i accentua și mai puternic caracterul său religios. Dacă comparăm formula jurământului prescrisă de art. 196 și 240 din noua lege de Pr. civ., față de dispozițiile corespunzătoare ale vechii proceduri, și dacă studiam noile dispozițiuni în raport cu desbaterile parlamentare care le-a dat naștere, vedem imediat că această

accentuare din partea legiutorului e voită de el. În adevăr, pentru a curma controversa, care exista sub imperiul vechiului Cod de procedură asupra cesțiunii dacă jurământul e un act civil sau religios, d-l Ministru al Justiției, C. Dissescu, autorul proiectului, în expunerea sa de motive, zice: «Potrivit tradițiilor noastre—tradiții care au determinat și caracterul căsătoriei—m'am oprit la idea că jurământul trebuie păstrat ca act civil și religios». Cu prilejul votării art. 197 Pr. civ., care prevede că jurământul se va schimba potrivit religiunii părții, s'a propus un amendament în sensul că până și cei de rit creștin să-și facă mărturia *față de un preot, îmbrăcat în odăjdii și cu sfințele evanghelii în mână.* (V. Pr. civ., ed. of., pag., 18, 19 și 386).

Prin adăogirea în art. 196 și 240 a cuvintelor: «*Martorul va pune mâna pe cruce*» și la cuvintele «D-zeu» a cuvintelor: «*care știe toate*», cuvinte care, după cum s'a exprimat P. S. Ș. Episcopul de Râmnic, în Senat—«răsună în cugetul celui ce are să jure și în momentul când pune mâna pe cruce, «ca un tunet înfricoșat», se denotă neîndoelnic că legiutorul departe de a fi voit să laicizeze jurământul, l'a înconjurat de alte noi garanții religioase, pentru a face întipărirea lui și mai isbitoare.

Și tocmai când se afirmă mai puternic de legiutor partea religioasă a jurământului, se cere înlăturarea jurământului more judaico, singurul, care după firea și credința religioasă a evreului, e de natură a face să revină jurământului dublul său caracter religios și civil.

Dar, se aleagă că acest jurământ e contrar *Talmudului*. Cu ce însă se încercă a se face această probă, dacă ea ar fi admisibilă? Cu Talmudul? Nu! Printr'un certificat a unui rabin! Mai întâi, contestăm că rabinul,—care ast-fel cum e constituit politicește statul român, nu-i de cât un simplu particular, iar după datinele evrești, un fel de *judecător sau arbitru* între părți—, să aibă puterea ca, prin declarațiile sale, să lege pe judecător, iar pe de altă parte să aibă căderea d'a face asemenea declarații. El nu poate exprima de cât o părere singuratică, și cea încă emisă fără prestare de jurământ, care nu poate servi judecătorului ca o probă, ci cel mult ca un element de apreciere, nedecisiv în cauză.

Având în vedere că cererea părții de a face o asemenea dovadă, pe lângă că e inutilă, e și *inadmisibilă* din punctul de vedere legal, date fiind împrejurările în care s'a impus evreilor acest mod de jurământ, ale cărui rânduelei le găsim statornicite pentru întâia oară prin o anafora a Ministrului Dreptății țării Moldovei, din 1844. Această anafora, aprobată prin rezoluțiunea domnească, sub No. 4013 din 14 Iunie 1844, într'o vreme când Domnul avea puterea de a face legile, a avut deplină țarie de lege îndăforitoare pentru israeliți și a continuat a-și produce efectele sale și în starea actuală a legislației noastre, întru-cât regulele ce prevede nu sunt potrivnice nici Codului civil, nici dispozițiilor legii de Procedură civilă privitoare la forma și caracterul jurământului. E limpede că art. 241 Pr. civ. dispunând că jurământul se va modifica de judecată, potrivit religiunii părții, a înțeles a menține și pe viitorime, pentru israeliți, forma de jurământ indicată de acea anafora.

Dar, pentru a se putea considera abrogată anaforaua în chestiune, în temeiul dispozițiilor transitorii ale art. 1912 C. civ. și 740 Pr. civ., se invoacă dispoziția art. 239 Pr. civ., care dispune că jurământul va fi prestat în audiență în care a fost admis. Se pretinde că acest text, ast-fel cum este redactat, combinat cu art. 238, ar exclude posibilitatea jurământului more judaico, pentru-că, din momentul ce acest jurământ nu se poate efectua de cât în sinagogă, iar legea cere ca ori ce jurământ să se presteze în audiență, cum e cu putință a fi efectuat? Răspundem: Legiutorul a indicat o formulă de jurământ pentru cei de rit ortodox, pentru-că există o biserică de Stat recunoscută, biserică ortodoxă, și de acea a ținut să se stabilească o formulă

generală, după care urmează a jura persoanele ce sînt de acest rit. Dar, pentru că jurămîntul e un act religios și civil tot-odată, iar formula lui se poate să nu corespundă religiei părții chemate să jure, art. 241 era necesar spre a lămuri că jurămîntul se va putea modifica de judecată potrivit religiei părții.

Nu e fără interes a releva iarăși că legiuitorul, cu intențiune, a schimbat redacțiunea art. 241 din vechea procedură, care vorbea de modificarea «formei» jurămîntului, precisând că ceea ce se schimbă e însuși jurămîntul, iar nu numai simbolul credinței jurătorului, pentru-că jurămîntul evreilor, de pildă, implică un șir de solemnități, care constituiesc un tot nedespărțit și de așa natură în cât lipsind vre-una din rînduile ce prescrie, se strică și *impuținează*—cum se exprimă lămurit anafora—*toată puterea jurămîntului*; iar două din aceste condițiuni de formă esențiale sunt că jurămîntul să se ia în sinagogă și în fața rabinului, care exercită o influență și o autoritate foarte mare asupra evreilor. Implicat reese, prin urmare, din art. 241 că jurămîntul, în unele cazuri, se poate efectua și în afară de pretoriul tribunalului, iar această reesă și mai evident din expunerea de motive și dezbaterile parlamentare ale noii legi de procedură civilă. «Odată stabilit că jurămîntul e un act cu caracter religios, se întreabă d-l Dissescu, în expunerea sa de motive, cum se va presta? Când jurămîntul se prestează de un necreștin, în ce va consta solemnitatea? Va veni preotul bisericii sale în pretoriul tribunalului sau se va duce judecătorul împreună cu imprișinatul la biserică lui? Și mai departe, conchide ast-fel: «In fie-care speță, judecătorul rămîne liber a aprecia sinceritatea martorului sau părții care are să jure, modificînd el (judecătorul) formula jurămîntului, după cum prescrie religionea, conștiința celui ce va jura». Cu ocaziunea dezbaterii legii în Senat, d-l Dissescu a dezvoltat aceleași idei, susținînd că e *imposibil* de a da o formulă unică de jurămînt pentru cei de altă religie și care, câte odată, cum sunt evreii, sînt de deosebite rituri, sub influența obiceiurilor și timpului. În Cameră, fiind interpretat de d-l deputat Căpitănescu asupra aceleiași cesiuni, dă același răspuns categoric și limpede. Cităm textual: «Răspund că deși, în expunerea de motive, am vorbit pe larg despre această cesiune, cu toate acestea o las ca *cesiune de fapt*, pentru-că nu se poate da o soluțiune în toate cazurile, și judecătorul va vedea care e religionea martorului, și atunci va decide cum trebuie să presteze jurămîntul». (V. Ed. of. a legii de pr. civ., pag. 390 și 591).

Avînd în vedere că de aci reesă clar că jurămîntul *more judaico* a fost menținut de noua lege de procedură civilă, ast-fel cum a fost practicat pînă în prezent și cum instanțele noastre judecătorești, și în special înalta noastră Curte de casație, chiar în secțiuni-uite, în nenumărate rînduri, atît direct cît și implicat a avut ocaziunea de a-l recunoaște și a-l declara obligator pentru israeliți (Vezi în acest sens Curtea de Iași, s. I din 21 Martie 1900, cu o adnotație de d-l D. Alexandresco, în *Curierul Judiciar*, No. 43/900; Cas. secțiuni-uite din 3 Februarie 1877; *Dreptul*, No. 2 din 1878; Cas. secțiuni unite din 1884: *Dreptul*, No. 47 din 1884; Cas. I, 271/99, Bul. pag. 793, Cas. I, 137/90, Bul. pag. 423; Cas. I. 252/90, Bul. pag. 790, Cas. II, 157/95, Bul. pag. 1121 și Cas. I 221/93, Bul. pag. 580);

Avînd în vedere, în fine, că din împrejurarea că pentru martorii evrei se întrebuințează o formă simplă de jurămînt, efectuată în audiență publică, nu se poate constitui un argument contra jurămîntului *more judaico*, pentru-că această formă excepțională de jurămînt a fost prescrisă tocmai în favoarea evreilor și pentru înlesnirea mersului justiției. Ar fi fost străgănitor pe de altă parte a-i supune la un jurămînt atît de riguros, cum e cel *more judaico*, atunci când averea și interesele lor *personale* nu sînt în joc. Oșbit de

aceasta, în pricinile probate prin martori, judecătorii aŭ o putere suverană de apreciere și pot să nu se sprijine pe o arătare care li s'ar părea mincinoasă; pe cînd jurămîntul decisoriu leagă atît pe părți cît și pe judecător. Această toleranță se mai explică, în fine, și prin faptul că pînă în prezent neridicîndu-se contestație înaintea tribunalului, cu privire la această formă de jurămînt, Casația n'a avut cum a-și spune cuvîntul sîu. De alt-mintrelea, și în alte țări, cum e în Piemont, deși părțile depun jurămîntul *more judaico* în sinagogă, martorii evrei sînt îngăduiți în urma unui obicei constant de a jura pe biblie, înaintea tribunalului;

Avînd în vedere că, în afară de aceste considerații, jurămîntul *more judaico*, nu numai din acest punct de vedere legal, dar și social, este încă o *necesitate* în țara noastră, cum, cu drept cuvînt, se exprimă d-l D. Alexandresco—«față de imensa majoritate a israeliților, fanatică și incultă, iar înlăturarea lui în țara la noi, cînd a fost menținut aiurea, ar constitui o greșală» (Vezi D. Alexandresco, *Dreptul*, No. 64/901 și *Curierul Judiciar*, No. 43/900 și 85/901, cum și de același: *Droit anc. et mod. de la Roumanie*), pag. 436. A se mai vedea și G. Tocilescu, «Pr. civ.», t. II, pag. 484 și urm. cum și d-l consilier de Curte Sp. Stătescu, *Dreptul*, No. 30/902).

Pentru aceste motive, sînt de părere a se obliga pe părât a depune jurămîntul *more judaico* în sinagogă și în fața rabinului, după formularul statornicit prin anafora din 1844, obligatoare pentru israeliți.

(s) Membru de ședință, Corneliu Botez.

Reproducem aci și certificatul eliberat de rabinul Taubes cu privire la formula jurămîntului spre a servi pârâtului Abramovici înaintea trib. Botoșani:

CERTIFICAT

Noi A. Taubes, Rabin al Israelitilor din Capitală, autorizat de înaltul guvern prin oficiul Ministerului de Interne No. 1892, din anul 1866 și No. 15343, din anul 1868, cît și de Ministerul Cultelor și al Instrucțiunii publice cu No. 5247/1886, 15551/1887 și No. 25291/1898, în urma cererei d-lui D-r Ștefan Ganea, avocat în Botoșani, înregistrată la No. 197, atestăm prin acesta că, conform legislațiunii judaice, jurămîntul prestat de un evreu, invocînd pe unicul Dumnezeu, pe care 'L ia ca martor la mărturisirea și depozitiunea ce are a face, nu depinde de nici o ceremonie și formalitate, și că toate formalitățile prescrise de colecțiunea de legi Vol. 1. cît privire la jurămîntul evreu, n'au, după spiritul religiei Mosaice, nici o însemnătate. Toate autoritățile și toți comentatorii codicelui Sulchan-Aruch; întreaga jurisprudență rabinică, erau atît de pătrunse de sancțiunea jurămîntului, dacă jurătorul invoacă divinitatea Eternului, care pedepsește cu toată urgia pe cel ce jură strîmb și nu arată adevărul, că aŭ socotit cu totul inutilă ori-ce formă exterioră de cult și n'au găsit cu cale a mai deștepta respectul și frica evreului de jurămîntul fals prin admonițiuni și ceremonii absurde, denumite, «*more-judaico*».

În recenta mea lucrare, care tratează în mod obiectiv și documental despre «*Jurămîntul la evrei și jurămîntul more-judaico*», am argumentat că jurămîntul nu trebuie prestat în Sinagogă, ci în audiență publică, în pretoriul justiției și în fața judecătorilor, și că chiar asistența rabinului e de prisos.

Asemenea am stabilit (pag. 51) formula jurămîntului, care leagă cu prisosință conștiința ori-cărui evreu și pe care o va repeta după judecător, punînd mîna dreaptă pe Biblia II Moisi, cap. 20, verset 7:

«*Jur pe sfința Biblie, în numele lui Dumnezeu, Dumnezeu lui Abraham, al lui Isac și al lui Iacob, că la toate punctele de jurămînt ce voi fi întrebat de judecător, să răspund adevărul și nimic alt de cît adevărul! Așa să-mi ajute Dumnezeu! Amin!*»

Eliberăm d-lui D-r Ștefan Ganea prezentul act, semnat de

noi și investit cu sigiliul nostru rabinic, spre a se servi la necesitate.

Rabin A. Taubas, str. Sinagoga, 6

București, 11 Noembrie 1902.

№ 234

Urmează autentificarea tribunalului Ilfov, secția de Notariat, sub No. 9198, din 11 Noembrie 1902.

Observație. — Chestiunea jurământului more judaico este destul de cunoscută, pentru ca să fim scutiți de a reveni asupra ei. Modul cum distinsul membru de ședință al tribunalului din Botoșani și-a motivat părerea sa, îi face onoare. Prin mai multe monografii, publicate atât în coloanele acestui ziar, cât și în *Dreptul*, Directorul nostru s'a pronunțat de mult în favoarea părerii minorității, dând argumente puternice, pe care această minoritate, cu drept cuvânt, și le a însușit. Tot în acest sens s'a pronunțat de mai multe ori și Curtea din Iași, unde am putea dice că chestiunea aproape nu se mai discută. Veđi *Curierul judiciar* din 1900, No. 43, cu adnotația d-lui D. Alexandresco. Se mai poate consulta asupra acestei chestiuni, monografiile publicate de Directorul nostru în *Dreptul* din 1901, No. 64 și mai cu samă în *Curierul judiciar* din 1901, No. 85 (răspuns ziarilor *Kölnische Zeitung* și *Frankfurter-Zeitung*). În fine, chestiunea mai este pe larg discutată de Directorul nostru, nu numai în Tratatul său în limba franceză, pe care îl citează părerea minorității, dar încă în Tratatul său de Drept civil, t. VII, p. 396 urm., unde cititorii vor găsi nu numai istoricul jurământului more judaico, susținut chiar de Evrei (veđi, între alții, Edmond Benoit-Lévy, *Etude historique et juridique sur le serment more judaico*, Paris, 1881), dar și toate hotărârile care s'a dat până acum în această privință. În bogata colecție de hotărâri, adunată de Directorul nostru, nu lipsește de cât juvaerul trib. din Botoșani, care a găsit cu cale să schimbe jurisprudența tocmai în fundul Moldovei, unde tocmai Evrei sunt cei mai habotnici. Cpr. pe lângă cei-l'alți autori, citați în părerea minorității, și C. Gabrielescu, *Natura jurământului și jurământul more judaico* (Craiova, 1889). (N. R.)

TRIBUNALUL ILFOV, SECȚIA I

Audiența de la 25 Octombrie 1902

Președenția D-lui N. C. SCHINA, Judecător

Prefectura jud. Ilfov cu M. Carniol fiul

Sentința civilă No. 762

Contract de lucrări.—Resilierea lui.—Acceptarea prefectului, fără aprobarea consiliului.—Ratificarea lui.—(Art. 50 și 59 din Legea Consiliilor județene).

Pentru a accepta resilierea unui contract de lucrări, Prefectul are nevoie de autorizarea con-

siliului județean, alt-fel propunerea de resiliere rămâne o simplă peticitație intru cât acceptarea Prefectului ne autorisată de consiliu este nulă. Dar o asemenea acceptare se poate ratifica de consiliul posterior, înainte însă ca propunătorul resilierii să și fi retras propunerea.

S'a ascultat din partea reclamantului M. Carniol fiu, d-nii advocați V. Duculescu și M. Sipsom iar din partea Prefecturii jud. Ilfov, oponentă, d-l advocat I. D. Filitti.

Tribunalul,

Asupra opoziției făcută de prefectul județului Ilfov, contra sentinței acestui tribunal No. 435/902 prin care se admite acțiunea intentată de M. Carniol fiul, prin petițiunea înregistrată la No. 15798 din 22 Maș 1901;

Având în vedere că prin menționata sentință, Prefectura județului Ilfov este obligată să plătească reclamantului suma de 14550 lei cu procente de la data intentării acțiunii, sumă care reprezintă costul a 97 seriilor de stampile, pe care prefectura urmează a le primi în schimbul sumei ce este obligată a plăti, împreună cu 1000 lei daune-interese și 40 lei cheltueli de judecată;

Având în vedere actele prezentate și debaterile orale urmate în cauză;

Având în vedere că în fapt, expunem următoarele: Intre Prefectura județului Ilfov, autorizată prin deciziunea delegațiunii județene No. 1066/98 și M. Carniol, a intervenit contractul cu data pe 22 August 1898, prin care M. Carniol se obligă a furniza un număr de 97 seriilor de ștampile, necesare actelor de stare civilă comunelor rurale din județul Ilfov, pe prețul și în condițiunile specificate în contract;

La 12 Septembrie acelaș an, M. Carniol presintă o petițiune d-lui prefect al județului, prin care declară că nu se mai poate ține de angajamentul luat prin contract arătând motivele cari l'au determinat a face o asemenea cerere;

La 12 Martie 1901, M. Carniol face o somațiune prin corpul portăreilor prin care pune în vedere d-lui prefect al județului că înțelege ca prefectura să execute angajamentul ce a luat față de densus prin contractul cu data de 22 August 1898, și în caz când de bună voie nu voește a-l executa, va cere pe cale de judecată executarea lui.—Consecinte somațiunii arătând că a executat comanda stampilelor.—M. Carniol a intentat acțiunea admisă prin sentința acestui trib. No. 435/900;

Având în vedere că reclamantul prin apărătorul său în instanță susține că, pe baza contractului cu data de 22 August 1898 următor obligațiunilor impuse, a executat comanda stampilelor; Că față de o asemenea situațiune, prefectura conform contractului, este obligată a primi comanda efectuată, plătiind în schimb suma de 14450 lei prevădută drept preț;

Având în vedere că reprezentantul prefecturii presintă adresa ce M. Carniol a trimis în ziua de 12 Septembrie 1898 d-lui prefect al județului, prin care și face cunoscut că din cauza unor interese comerciale nu se mai poate ține de angajamentul luat relativ la furnizarea stampilelor necesare actelor de stare civilă prin contractul cu data de 22 August 1898;

Având în vedere că asupra acestei petițiuni Prefectul a pus următoarea rezoluțiune «se va rezilia contractul dându-se ordin circular d-lor Sub-Prefecți; actele deja sosite se vor înapoia la comune»;

Având în vedere că în urma rezoluțiunii pusă de Prefect, se avizează comunele județului, că s'a revocat ordinul No. 8823 din 23 August, dat în urma încheierii contractului cu data de 22 August, și se face cunoscut lui M. Carniol că Prefectura aprobând se declară resiliat contractul ce a încheiat cu Prefectura județului;

Având în vedere că față de aceste acte prezentate ară-

tându-se că M. Carniol a renunțat de bună voie la beneficiile contractului, reprezentantul Prefecturii susține că reclamantul numai este în drept a cere executarea contractului pentru motivul că este resiliat în urma cererii ce a făcut prin rezoluțiunea pusă de prefectură, adusă la cunoștința comunelor prin ordin circular și lui M. Carniol prin petițiunea înregistrată la No. 9450 cu data de 12 Septembrie 1902;

Având în vedere că față de acest mod de apărare, reclamantul obiectează că rezilierea contractului nu a fost aprobată de consiliul județean și că în asemenea caz contractul ne putând fi considerat ca resiliat urmează a și produce efectele legale;

Având în vedere că reprezentantul prefecturii susține că obiecțiunea făcută de reclamant constituie o erezie juridică de oare-ce prefectura nu are necesitate de autorizațiunea consiliului județean, sau de aceea a delegațiunei județene când consiliul nu funcționează;

Având în vedere că față de modul cum reprezentantul prefecturii prezintă apărarea intereselor județului în instanță, ar urma ca prefectura să cadă în pretențiunile sale, întru cât însă tribunalul are mijlocul ca întemeindu-se pe textele legii consilierilor județene, să ajungă la respingerea acțiunii din oficiu, poate face apărarea intereselor județului, incomplet prezentată;

Considerând că în fie-care județ, se statornicește un consiliu, care se adună periodic și reprezintă interesele locale colective și economice ale județului;

Considerând că art. 59 din legea consilierilor județene, capit. 11, referitor la atribuțiunile consiliului județean, prevede că consiliul autoriză împrumuturi ce ar fi de neapărată nevoie a se contracta pe comptul județului, înstreinările și schimbările averei, ce ar poseda județul, precum și transacțiunile atingătoare de această avere. Articolul 59 ultimul al. adaugă încă «se consideră ca împrumuturi și sunt supuse dispozițiilor din acest articol, contractele de lucrări sau concesiunile a căror plată se stipulează în anuități cu sau fără interes»;

Considerând că contractul cu data de 22 August 1898, intervenit între Prefectul județului și M. Carniol, pentru a fi un contract valabil, conform art. 59, a fost făcut cu autorizațiunea delegațiunei județene, după cum rezultă din decisiunea No. 1066/98, ce a dat cu această ocaziune;

Considerând că acest contract pentru a fi resiliat urma conform dispozițiilor aceluiaș text să fie făcut cu paza aceluiași forme, adică cu autorizațiunea consiliului județean, sau cea a delegațiunei județene, în cazul când consiliul nu funcționa;

Considerând că contractul e rezultatul acordului a două sau mai multe voințe, care se înțeleg în scopul de a încheia o convențiune, care pentru a fi valabilă, este supusă însă unor condițiuni esențiale;

Considerând că una din condițiunile esențiale cerute de lege pentru a face ca convențiunea să fie valabilă, se referă la capacitatea părților contractante;

Considerând că rezoluțiunea pusă de Prefectul județului, pe petițiunea ce M. Carniol a adresată «se va resilia contractul dându-se ordin circular Sub-Prefecturilor etc.» nu putea avea ca efect resilierea de drept a contractului, pentru motivul că pentru a l resilia, Prefectul avea necesitate de autorizațiunea prevădută de art. 59 din legea consilierilor județene;

Considerând că nu trebuie confundat, contractul cu o simplă policitațiune, contractul presupune concursul a două voințe prin care o parte promite ceva, celei alte care acceptă promisiunea ce i este făcută; pe când policitațiunea este promisiunea, care nu este încă acceptată de către acel căruia i se face, «pollicitatis est solius offerentis promissium». Policitațiunea nu face să nască vre-o legătură de drept, în profitul celui căruia i este adresată, atât timp cât nu a acceptat-o în mod valabil pentru motivul că nimeni nu poate a se supune unei obligațiuni fără a și manifesta voința sa în acel sens;

Considerând că prefectul județului neputând fără autorizațiunea prealabilă cerută de art. 59 să declare resiliat contractul cu data de 22 August 1898, rezultă că cererea făcută de M. Carniol în ziua de 12 Septembrie 1898, prin care și retrage angajamentul luat prin contractul menționat, constituie o simplă policitațiune;

Că policitațiunea neputând face să nască vre-o legătură de drept, atât timp cât promisiunea nu a fost valabil acceptată; acel care a făcut-o o poate retrage și retrăgându-o să ceară executarea convențiunei valabil acceptată;

Considerând că de și prefectul județului nu era în drept a resilia contractul fără autorizațiunea menționată, atunci însă când se constată că nulitatea a fost acoperită prin faptul că acei chemați a i complecta capacitatea a ratificat vițiul de care era isbită acceptațiunea, din acel moment numai poate fi vorbă de o simplă policitațiune, ci de un acord de voințe, intervenit între persoane capabile de a se obliga și de a dispune;

Considerând că ratificațiunea unei obligațiuni nu se presupune, ci trebuie să resulte într'un mod expres din declarațiunea unei părți legea chiar subordonând validitatea ratificării îndeplinirii unor anume condițiuni, art. 1190 C. civ.;

Considerând că în cazul când M. Carniol și ar fi retras angajamentul său, mai înainte ce vițiul de care era isbită acceptațiunea, să fi fost ratificat, putea în mod valabil, a l retrage, și retrăgând a cere executarea contractului anterior intervenit;

Considerând că în art. 50, capit. referitor la atribuțiunile consiliului județean, se prevede că consiliul județean se pronunță asupra tuturor intereselor exclusiv locale ale județului, și în fie-care an votează bugetul cheltueleuror anului viitor și mijloacele pentru a le acoperi; asemenea cercetează și încheie sumele veniturilor și cheltueleuror anului corent;

Considerând că pentru a cunoaște starea veniturilor, și a cheltueleuror și pentru a se pune în corent de tot ce se referă la interesele județului, consiliul este dator a verifica printr'un membru al său situațiunea, cel puțin o-dată pe an;

Considerând că conform acestei obligațiuni, consiliul județean chemat a se pronunță asupra tuturor intereselor județului, a luat cunoștință în anul 1898 sau în anul 1899 cel mai târziu, de cererea de resiliere a contractului, făcută de M. Carniol, care până în momentul când consiliul județean a putut lua cunoștință de densa constituia o simplă policitațiune;

Că din momentul ce nu a intervenit un vot al consiliului care să oblige prefectul județului, a cere executarea contractului, rezultă că vițiul de care era isbită acceptațiunea făcută de prefect, a fost expres ratificat;

Că din momentul ce M. Carniol nu și a retras cererea de resiliere, mai înainte ca consiliul să fi aprobat acest mod de rezolvare al cererii adresată direct Prefectului, rezultă că numai este în termen a o face, de oare-ce somațiunea și acțiunea intentată poartă data de 12 și 22 Martie 1901, cu mult posterior ratificațiunei;

Ast-fel fiind față de cele expuse, opozițiunea făcută cață a fi admisă, și reformându-se în totul sentința opoșată, acțiunea intentată de M. Carniol urmează a fi respinsă ca ne fondată;

În ce privește cererea de a se acorda cheltueli de judecată, tribunalul, găsind-o întemeiată, acordă în aprecierea sa suma de trei-zeci lei;

Pentru acete motive, redactate de d-l judecător de sedință N. C. Schina, tribunalul admite opozițiunea făcută, etc., etc.

(ss) N. C. Schina, M. A. Balș, D. Negulescu.

Adnotație.— Tribunalul Ilfov secția I fiind sesizat de o cerere formulată de un negustor M. Carniol fiul contra Județului Ilfov pentru plata unei sume de 15000 lei, valoarea unei furnituri de 97 serii ștampile, formulare pentru actele de stare civilă, a respins acțiunea dar în considerantele redactate de președintele de ședință se arată că interesele Județului au fost apărate din oficiu, de oare-ce procuratorul prefecturii a prezentat în instanță o apărare incompletă. Prin urmare în calitate de avocat și procurator judiciar general al județului Ilfov sunt direct visat și, spre marea mirare a tuturilor care a avut ocazia să constate modul cum îndeplinesc această delicată și importantă sarcină, tribunalul îmi aduce învinuire într'un mod neusitat și ne permis.

Reproduc considerantele hot. cu No. 762/902 care mă privesc :

«Având în vedere că față de modul cum reprezentantul Prefecturii prezintă apărarea intereselor județului ar urma ca Prefectura să cadă în pretențiunile sale, întru cât însă tribunalul are mijlocul ca întemeindu-se pe textele legii consiliilor județene să ajungă la respingerea acțiunii din oficiu, poate face apărarea intereselor județului incomplet prezentată».

Iată acum speța procesului. La anul 1898 luna August în 18 un domn Carniol adresează Prefecturii o petiție oferind să furnizeze comunelor rurale 97 serii ștampile-formulare pentru actele de stare civilă cu prețul de 150 lei seria. Cărându-se avisul delegațiunii județene, aceasta prin încheierea No. 1066 din 20 August 1898 decide «să se aibă în vedere la bugetul anului viitor» apoi prin încheierea No. 1095 din 26 August 1898 aprobă pentru comunele, care ar avea fonduri disponibile.

Pe baza acestui avis Prefectul urma să încheie contractul de furnitură. Ce se întâmplă? Contractul era deja încheiat căci el poartă data certă prin viza Casieriei la 22 August 1898, cu 4 zile înaintea avisului delegațiunii. Prefectul dă imediat ordin circular subprefecților să pună în vedere comunelor ca pentru plata costului acestor clișeuri autoritățile comunale să solicite prin încheiere creditele covenite. Se primește răspuns din partea a 24 comune că au fondul necesar și se comunică în scris d-lui Carniol fiul, care cerea un certificat constatând luarea furniturerii spre a putea cesiona contractul Băncii Generale, că 50 comune sunt în stare a suporta plata. În urma unor denunțuri se face vâlvă împrejurul chestiunii și la 12 Sept. 1898 Carniol dă o petiție Prefecturii prin care se desistă de la furnitura angajată, arătând că nu se mai poate ține de angajamentul contractat din cauza unor inte-

rese comerciale. Prefectul aprobă desistarea și pune rezoluția «se resiliază contractul, comunicându-se comunelor». De atunci, de la 12 Sept. 1898, Carniol nu mai face absolut nici o demarșă până la Decembrie 1900, când adresează o reclamațiune Ministerului, cutezând a afirma că a avut gata furnitura încă de la contractare, (de și se stipulase un termen de 2 luni care expirase la 22 Octombrie 1898), și că Prefectura refuză fără drept a primi comanda.

Reclamațiunea se pune la dosar. În Martie 1901, sub actuala administrație, Carniol repetă demarșele și reclamațiunile. Prefectul adresează atunci un lung raport Ministerului expunând toate peripețiile afacerii și demonstrând, pe de o parte, reaua credință a administrației din acel timp, iar, pe de altă parte, netemeinicia reclamațiunii antreprenorului, care singur se desistase de la angajament și fusese avisat că s'a acceptat desistarea, socotinduse contractul ca resiliat.

Acest antreprenor, probabil după sfaturi interesate, merge cu îndrăsneala mai departe și adresează mai întâi o somațiune, căruia Prefectura îi răspunde «liber să se adreseze justiției, fiind sigur că justiția va respinge pretențiunea întemeiată pe o cauză compromisă» și apoi întentează proces. În instanță am citit rând pe rând toate actele din dosarul Prefecturii, pe care l'am depus pe masa tribunalului și în termeni severi am cerut respingerea unei acțiuni ce se prezintă în asemenea condițiuni. Confratele d-nul M. M. Sipsom, care susținea pretențiunea lui Carniol contra intereselor județului, a obiectat că resilierea contractului nu a fost autorizată de consiliul județian și deci contractul urmează a-și produce efectele. Am replicat imediat că este intolerabil ca reclamantul, care s'a desistat în mod formal de la angajamentul său și căruia i s'a comunicat de Prefect că s'a acceptat desistarea, să ceară, după trecere de 4 ani de la expirarea contractului, executarea unui contract împrejurul căruia mai ales s'au învârtit atâtea fapte caracterisate printr'o vădită turpitudine. Am argumentat că Prefectul este reprezentantul legal și mandatarul judiciar al județului și, prin urmare, el are toate drepturile unei părți contractante într'o convențiune la care a luat parte. Că autorizarea consiliului județian nu e cerută de cât în cazurile prevăzute de legea consiliilor județene și atunci când Prefectul contractează și angajează averea județului, pe când acceptarea unei desistări de la un angajament contractat pentru comune și cu obligația pentru ele de a plăti costul seriilor de ștampile, nu constituie un contract încheiat pe comptul județului, un angajament luat asupra averii județului și deci un act

pentru îndeplinirea căreia să se poată dice că capacitatea Prefectului trebuia să fie completată prin autorizarea consiliului județian.

Că în adevăr consiliul județian are în atribuțiunile determinate prin legea consiliilor județene, conform cu natura originei și instituirii lui, dreptul de a vota bugetul veniturilor și cheltuelilor județului, dreptul de a autoriza împrumuturile pe comptul județului, înstrăinările și schimbările averii județului, transacțiunile atingătoare de această avere și statuează asupra construcțiunilor și lucrărilor ce interesează județul și comunele. Intrebuițarea averii și crearea mijloacelor iată ce aparțin în deosebi consiliului județian. Vom vedea imediat cum răspunde tribunalul, la aceste considerațiuni juridice relative la rolul Prefectului la atribuțiunile consiliului județian și la dispozițiunile legii consiliilor județene.

II

Pretențiunile juridice ale redactorului considerantelor din sentința menționată sunt următoarele: «Conform art. 59 din legea consiliilor județene contractele de lucrări sau concesiuni a căror plată se stipulează în anuități se consideră ca împrumuturi și nu pot fi angajate fără autorizarea consiliului județian, ast-fel că și resilierea contractului din 22 August 1898 nu se putea opera de cât cu paza acelorasi forme, adică cu autorizarea consiliului general». Este de toată evidența că contractul prin care d-l Carniol se însărcinase cu furnizarea ștampilelor și în virtutea căruia se obliga comunele să plătească costul seriilor din bugetul în curs sau din bugetul viitor nu poate fi interpretat ca un împrumut pe contul județului și nici ca o lucrare asimilată, așa în cât dispoziția art. 59 nu are aplicațiune.

Admițând cu toate acestea că furnitura contractată de M. Carniol ar putea fi privită ca un contract de lucrări cu plata în anuități: Mai întâiu este elementar în dreptul public și administrativ că Statul, județele și comunele sunt persoane civile de drept administrativ fiindând în virtutea unor legi politice, care regulează atribuțiunile lor și determină sfera legală a puterii și capacității lor, de aceia dispozițiunile legii civile relative la capacitatea de a contracta privesc în genere persoanele fizice, persoanele civile contractând prin reprezentanții lor legali cu formele și în condițiunile prevăzute în legea lor constitutivă. Formalitatea autorizării potrivit art. 59 precizat, e cerută pentru contractarea împrumutului sau lucrării asimilate, pe comptul județului fiind-că prin împrumut ca și printr'o lucrare, a cărei plată e stipulată în anuități (adică tot printr'un împrumut) se face întrebuințarea averii, a

cărei supraveghere aparține mandanților alegătorilor județeni ce contribuiesc, la formarea acestei averi.

Nu se poate cere formalitatea autorizării consiliului general pentru convențiune de revocarea contractului de la 22 August 1898 de oare-ce art. 59 nu prescrie formalitatea autorizării pentru asemenea convențiuni. Lucru firesc, de alt-fel, fiind-că revocarea nu angajează averea județului și rămâne un act de atribuțiunea reprezentantului legal al județului.

Sentința tribunalului păcătuiește prin nesocotința regulelor care guvernează persoanele civile de drept administrativ, atunci când face o aplicațiune absolută și nedistinctă a dispozițiilor Cod. civ. în cestiunile de capacitate a reprezentanților persoanelor civile; căci condițiunea autorizării pentru acceptarea unei desistări de câte-orî utilă județului ca în speță! ar avea consecințe absurde, pentru că Consiliul general se intrunește în sesiunea ordinară la 15 Octombrie pentru 20 zile, ast-fel că în interval orî-ce desistare, după părerea redactorului acelei hotărîri, ar putea fi retrasă sau ar trebui să aștepte, poate luni de zile, convocarea consiliului! În mintea legiuitorului cu bun simț n'a putut negreșit să fie concepută o asemenea idee. Legea trebuie interpretată cu bunul simț pe care l'a avut legiuitorul.

Tribunalul, sau redactorul sentinței nu se poate prevala de funcționarea regulată a delegațiunei județene *comme d'une échappatoire*, fiind-că atribuțiunile acesteia sunt limitate și nu se poate substitui consiliului general în actele ce-i aparțin.

Dar, în definitiv, presupunând posibilă aplicarea riguroasă a regulelor de drept civil în cestiunea capacității reprezentanților legali ai persoanelor civile de drept administrativ, care e condițiunea cerută de dreptul comun pentru revocarea unui contract? Potrivit art. 969 al 2 C. civ. se cere consimțimintul mutual adică acordul voințelor.

Prefectul ca reprezentant legal al județului este el incapabil de a exprima această voință? Absolut nu, căci nu se poate concepe un reprezentant legal incapabil. Inșă Prefectul are capacitate incompletă de a o exprima fără autorizarea consiliului general, pretinde redactorul sentinței cu No. 762/902 a trib. Ilfov secția I. Se zice în această hotărîre a tribunalului că acceptarea desistării nu e valabilă pentru lipsa capacității Prefectului de a aproba fără autorizarea consiliului general, renunțarea expres formulată de Carniol. Dar care este efectul lipsei de capacitate? Este elementar că numai consimțimintul, obiectul determinat și cauza licită sunt condițiunile cerute pentru existența convențiunei, pe când capacitate

e necesară numai pentru a face convențiunea valabilă, și deci lipsa capacității poate atrage anularea convențiunei prin exercitarea acțiunei în anulare. Ast-fel, în ipotesa, când s'ar admite că Prefectul n'avea capacitatea suficientă ca să accepte desistarea lui M. Carniol, putea tribunalul să admită acțiunea lui Carniol pentru executarea contractului de la 22 August 1898 atunci când se dovedea existența unei convențiuni posterioare prin care se revocase contractul furniturii? Fără îndoială nu, căci această convențiune chiar întemeiată pe o obligațiune vițiată prin lipsa unei capacități complete de a contracta, trebuia mai întâi anulată pe cale principală și într'o instanță sesisată în anularea convențiunei. Acestea sunt noțiuni elementare de drept în materie de obligațiuni pe cari regret că sunt nevoit a le reaminti cu ocazia adnotărei acestei hotărâri!

Prin urmare ce înțeles are motivarea sentinței tribunalului că Prefectura județului Ilfov urma să cadă în pretențiune pentru că într'o instanță angajată în executarea unui contract, reprezentantul județului cerea respingerea acțiunei pe temeiul existenței unei convențiuni de revocare a contractului, atât timp cât nu se dovedea nici măcar se alege anularea în justiție a convențiunei?

III

Să examinăm acum apărarea din oficiu făcută pentru județ și grație căreia interesele lui nu au fost periclitat !!! Considerentele sentinței tribunalului zic textual că: «Prefectul neputând fără autorizarea cerută de art. 59 din legea consiliilor județene, să declare resiliat contractul, desistarea oferită de M. Carniol constituie o simplă policitare, dar întru-cât nulitatea acceptațiunei (débrouillez-vous !) a fost acoperită prin ratificare din partea celor chemați a complecta capacitatea, vițitul a încetat și policitațiunea s'a transformat într'o convențiune valabilă. Că această ratificare ce nu se presupune și trebuie să rezulte în mod expres conform art. 1190 C. civ. se deduce din faptul că consiliul general chemat să verifice situațiunea bugetară anuală a județului a luat cunoștință în 1898 sau în 1899 cel mai târziu de cererea de resiliere făcută de M. Carniol și nu a dat un vot care să oblige pe Prefect a cere executarea contractului, așa în cât vițitul de care era isbită acceptațiunea făcută de Prefect a fost expres ratificat».

Quel péle-mêle bon Dieu de Dieu ! Cert însă că asemenea considerente pot fi privite ca perle juridice !

Cum ? desistarea lui M. Carniol, o simplă policitație, de și a fost acceptată de prefect ? poli-

citația, o ofertă acceptată ? un vițiu expres ratificat ? o ratificare, când există numai o policitație ? Lucru mai nostim, însă este că acest considerent al tribunalului copiază următorul pasagiū din Baudry-Lacantinerie (t. II, p. 545) : «Că nu trebuie confundat contractul cu policitația, fiind-că contractul presupune concursul a două voințe, una care promite și cea-l'altă care acceptă promisiunea, pe când policitația e *promisiunea neacceptată* încă, și care nu face să nască vre-o legătură de drept», în care stă, deci, scris lămurit, că policitația e o *promisiune neacceptată*. Ei bine, de și considerentul este o reproducere a unui pasagiū din Baudry Lacantinerie care previne atențiunea declarând că contractul (*promisiunea acceptată*), nu trebuie confundat cu policitația (*promisiunea neacceptată*), totuși confundă imediat convențiunea de revocare a contractului de la 22 August 1898 cu o policitație, cu toate că pentru a apăra interesele județului se argumentează mai la vale existența unei ratificări expresă a acceptațiunei isbită de un vițiu. Și ast-fel tribunalul în considerantele sale confundă convențiunea cu policitația, fiind-că confundă efectele capacității de a contracta cu acelea a le lipsei consimțimentului necesar pentru formarea contractului. Cui trebuia să policiteze Carniol desistarea sa ? Cocontractantului său, Prefectul județului și a policitat. Cine trebuia să accepte policitația ? Tot cocontractantul, Prefectul județului și care a acceptat. Acordul voințelor există, prin urmare, contractul s'a format la 12 Sept. 1898 și din acel moment nu se mai poate vorbi de policitație, pe când tribunalul afirmă că policitațiunea a încetat din momentul ratificării vițitului acceptațiunei !!!

În ce privește ratificarea pe care tribunalul pare a o înfățișa ca un *deux ex machina* ce l'a descoperit pentru binele județului, considerantele se perd într'un dedal de noțiuni confuze exprimate printr'un adevărat galimatias juridic. Art. 1190 C. civ. dispune ritos că, ratificarea unei obligațiuni supusă acțiunei în nulitate, trebuie făcută în mod expres printr'un act care să cuprindă obiectul, cauza, și natura obligațiunei și în care să se facă mențiune de motivul acțiunei în nulitate precum și de intențiunea de a repara vițitul pe care se întemeia acțiunea. Or, tribunalul motivează că desistarea lui Carniol este o simplă policitație și apoi argumentează pe tema ratificării, susținând că nulitatea acceptațiunei s'a acoperit. Din două una : sau la mijloc este o policitație și nu se poate vorbi de ratificare, fiind-că ea presupune o obligațiune, sau există o acceptațiune a desistărei și atunci convențiunea de revocare a contractului din 22 August 1898 are

fință, în cât cesțiunea ratificării n'avea nici un sens și discuțiunea ei aparține unei instanțe în anularea obligațiunei, ceea-ce nu era în speșă.

Insă cu toate acestea care este actul, care este declarația formală coprinzând condițiunile enumerate prin art. 1190 C. civ. și pe care se bazează redactorul motivelor sentinței? Nu se indică nicăeri. De unde rezultă această *ratificare expresă*? Din simpla inducțiune că cu ocașiunea verificării financiare, consilul general a trebuit să ia cunoștință de desistarea lui M. Carniol, și a aprobat-o implicit prin faptul că nu a dat un vot obligând pe Prefectul să execute contractul!!! O ratificare expresă dedusă prin inducțiune!!! A la bonne heure, vóilà de la science juridique et de la meilieur.

IV

Resumându-mă :

1. Invinuirea ce mi se face prin sentința tribunalului este absolut fără temeii, de oare-ce nu există obligațiune de autorizare a Prefectului pentru acceptarea unei desistări de la angajamentul contractat de un antreprenor de furnitură în folosul comunelor și cu stipulațiunea de plată în sarcina lor, și deci nu există obligațiune de autorizare pentru Prefect ca să poată declara de acord cu cea-l-altă parte contractantă revocat un contract, surprins de altminteri aprobării delegațiunei județene prin dol. Acceptarea desistării lui M. Carniol, manifestată în mod expres și notificată acestuia în mod formal, era suficientă pentru respingerea acțiunei iar obiecțiunea lipsei convențiunei de revocare motivată pe lipsa capacității complectă a Prefectului este destituită de or-ice valoare juridică, pentru că capacitatea este o condițiune de validitate a convențiunei, dar nu de existență, și lipsa capacității este o cauză de anulare a obligațiunei pe cale principală și prin exercițiul acțiunei de nulitate, dar nu este o cauză de inexistență.

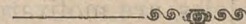
2. Apărarea din oficiu a intereselor județului făcută pe tema unei ratificări, constituie nici mai mult nici mai puțin o eroare grosieră din partea tribunalului său mai bine a redactorului hotărârii, fiind că nu se poate ratifica o simplă polițitațiune ci numai o obligațiune anulabilă. Ratificarea expresă afirmată în hotărâre (prin inducțiune, să nu se uite) implică necesarmente existența convențiunei de revocare a contractului din 22 August 1898 ; prin urmare acțiunea reclamantului Carniol în executarea contractului de la 22 August 1898 era ne'ntemeiată tocmai pe motivul că contractul fusese revocat prin convențiunea de la 12 Septembrie 1898, căci această convențiune de revocare chiar anulabilă prin lipsa capacităței

complecte a Prefectului (după opiniunea tribunalului) păstrează toată forța legală a unei convențiunii valabilă până în momentul pronunțării nulității ei în justiție.

Pentru aceste considerațiuni sunt în drept a crede că va părea foarte straniu că o hotărâre, care se putea redacta în termeni simplii din cauza simplității litigiului, redus prin însăși voința și actul de desistare al reclamantului și circumseris în instanță mai mult în cesțiuni de fapt, ese plămădită în modul arătat mai sus. O cesțiune firească se presintă reflexiunei : Nu aduce o scădere considerabilă prestigiului magistraturei polemica personală provocată printr'o hotărâre judecătorească care trădează personalitatea instanței ?

Ba da, și e regretabil.

Ion D. Filitti.

INFORMAȚII

Marți 26 cor. directorul nostru, d-l D. Alexandresco, va fi în București. Acei cari vor dori a'l vedea il vor găsi la Hotel Carol, str. Lipscani, sau la tipografia ziarului nostru str. Carol 19.

BIBLIOGRAFIE

A a părut :

CODICELE DE ȘEDINȚĂ

AL

JUDECATORULUI DE PACE

ADNOTAT ȘI COMENTAT

coprinzându

Legea pentru Judecătorii de Pace adnotată cu desbaterile parlamentare din 1879, 1894 și 1896. Explicațiunea teoretică și practică a cazurilor, Controversele Legii și Jurisprudența (1868—1902) în comparațiune cu legiurile vechi, legiurile franceză, belgiană și geneveză în concordantă cu Noul Cod de Procedură. Regulamentul legii pentru Judecătorii de Pace. Legea pentru autentificarea actelor adnotată cu Jurisprudența Inaltel Curți. Legea pentru tocmeii agricole.—Legea repausului duminical.— Reproducerea textelor principale din cele-lalte legi relative la competența specială a județului de ocol cu observațiuni și trimiteri. Inovațiunile noului proiect al legii de pr. civ. relative la competența jud. de ocol. Un index alfabetic al legii timbrului. Tabela noilor taxe de Portărei etc.

DE

CORNELIU BOTEZ

Membru de ședință la trib. Botoșani

NB.— Se mai găsește de vânzare numai câte-va exemplare la autor, și la redacția și tipografia acestui ziar, de unde se expediază contra valoare plus porto.

OFERIM bun preț acelor cari posed și ar vroi să vînda voi. I și III din Comentarile de Drept Civil a d-lui D. Alexandresco.

Amatorii se vor adresa cu ofertele d-lui Codreanu, la Administrația ziarului Curierul Judiciar, București.

Rugăm pe abonații noștri, rămași în restanță cu plata abonamentelor, să bine-voiască a achita sumele datorite cât mai neîntârziat, direct către d-l Codreanu, la administrația ziarului în București, 6 Splaiul Brâncoveanu Voevod, prin mandat sau timbre poștale, sau în mâinile numai a vechilor incasatori autorizați : Manole Herişescu pentru București și I. Riveanu pentru provincie, de la cari vor primi în schimb ohitanțe din registrul cu matcă, prevăzute cu ștampila ziarului nostru.